

سیرۂ پیامبر ﷺ ۵

وسعت دل

شرح صدر در سیرۂ پیامبر ﷺ

حبيب الله فرحزاد

موضوع:	فرخزاد، حبیب الله -
موضوع:	وسعت دل (سیره پیامبر ﷺ) :
نام پدیدآورنده:	حبیب الله فرخزاد.
مشخصات نشر:	قم: طوبای محبت، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری:	۱۷۶ ص.
شابک:	ISBN : ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۶-۰۰۵-۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
بارداریت:	کتابنامه ص [۱۷۰] - ۱۷۶.
بارداریت:	نمایه.
موضوع:	محمد ﷺ ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت ا.ق.
نوع سند:	سعه صدر.
موضوع:	سعه صدر، جنبه های قرآنی.
زبان:	اخلاق اسلامی.
رده بندی کنگره:	۱۳۹۲، ۷ ص ۴ / ۹ / ۲۲ BP
رده بندی دیویی:	۲۹۷ / ۹۳
رده بندی دیویی:	۲۳۲۶۷۸۹

وسعت دل

سیره پیامبر اکرم ﷺ - ۵۰۰

مؤلف: حبیب الله فرخزاد

تدوین و ویرایش: اکبر اسدی

انتشارات: طوبای محبت

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپخانه: طه

نوبت چاپ: دوم ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۶-۰۰۵-۲

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

نشانی: قم، بلوار سمیه، خیابان عباس آباد (شهیدین)، پلاک ۱۱۲
۰۹۱۲۲۵۳۴۹۶۷ ۰۹۱۲۶۵۱۴۳۲۹ ۰۲۵-۳۷۸۳۲۱۴۳ ۰۲۵-۳۷۷۴۰۰۶۶

مرکز توزیع بین المللی کتب و آثار اسلامی رسالت غدیر

www.tobaymohebat.ir

info@tobaymohebat.ir

www.islamicbookshop.net

سامانه پیامک: ۲۵۱ ۱۰ ۱۳۳۳۰ ۵۰۰۰

فهرست مطالب

۱۳	پیش گفتار
۱۷	گفتار اول
۱۷	خلیل خداوند
۱۸	گشایش دل
۱۹	بکران امت
۲۰	گشایش و تنگی سینه
۲۲	تنگ نظری و تنگنایی
۲۲	چارچوب‌های نادرست
۲۴	بهترین قلب‌ها
۲۶	چارچوب خدایی
۲۷	گونه‌های مردم

- ۲۷ لبریز از علم
- ۲۹ نشانه‌های شرح صدر
- ۲۹ ۱- بزرگ منشی
- ۳۰ تحمل دشمنان و گناهکاران
- ۳۱ دیدی وسیع و همه‌جانبه
- ۳۲ جذب و دفع
- ۳۵ تحمل اهل فحشا
- ۳۷ قاطر چموش
- ۳۸ حبابه والیه
- ۴۰ ۲- تحمل دشمنان
- ۴۱ تحمل آزار همسر
- ۴۲ ۳- تحمل گرفتاری‌ها
- ۴۴ ۴- شکیبایی در برابر عیبت‌ها
- ۴۵ ۵- دست‌نمای دهند
- ۴۷ سخت‌گیری
- ۴۹ ۶- عفو و گذشت

۵۱ گفتار دوم

- ۵۱ عظمت پیامبر
- ۵۱ درخواست حضرت موسی علیه السلام
- ۵۲ شرح صدر به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام

- ۵۳ عشق ویرانگر
- ۵۴ گشاده دلی در ولایت اهل بیت علیهم السلام
- ۵۴ داستان بلقیس
- ۵۶ امید در ناامیدی
- ۵۷ موسی کلیم الله شد
- ۵۸ ایمان سحره فرعون
- ۵۹ مسلمان شدن ملکه سبا
- ۶۰ ولایت؛ حافظ نبوت
- ۶۱ تحمل کوچک‌ها
- ۶۲ هشام و شریک مخالف
- ۶۳ شرح صدر نواب اربعه
- ۶۳ داوود رقی و پسر عموی ناصبی
- ۶۵ تنگ نظری دشمنان اهل بیت علیهم السلام
- ۶۵ بی‌اعتنایی به حرف مردم
- ۶۷ سکوت امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۶۸ تحمل بزرگان
- ۷۰ غضب خدا
- ۷۱ رفتار امیرالمؤمنین علیه السلام در برابر دشنام دیگران
- ۷۲ فتنه جمل
- ۷۳ تحمل امیرالمؤمنین علیه السلام

- ۷۳ کف‌های روی آب
- ۷۴ امامزادگان
- ۷۵ عفو بزرگ
- ۷۶ روز مهربانی
- ۷۷ تصدیق گمان خوب
- ۷۸ همان کاری که حضرت یوسف با برادران کرد!
- ۷۹ تألیف قلوب
- ۸۰ دغدغه انسان‌های کوچک
- ۸۰ انفاق آبرو
- ۸۱ رها کن تا رهایت کنند

۸۳ گفتار سوم

- ۸۳ صلوات هفتاد هزار فرشته
- ۸۳ نشأ حربی‌ها
- ۸۵ بزرگن جامعه
- ۸۶ وسعت نظر
- ۸۷ قیام عالم‌گیر
- ۸۸ ظهور رحمت برای عالمیان
- ۸۸ شرح صدر و سخاوت
- ۸۹ سخاوت شگفت‌انگیز
- ۹۰ انفاق خانه‌ای پر از طلا

- ۹۱ دین فروشی
- ۹۲ اندازه‌های خدایی
- ۹۳ فنای در اهل بیت علیهم‌السلام
- ۹۴ تسلیم محض
- ۹۵ صف‌آرایی در برابر نظر امام علیه‌السلام
- ۹۵ امر به سکوت
- ۹۶ وقف‌های امیرالمؤمنین علیه‌السلام
- ۹۷ انفاق‌هایی که خداوند پذیرفت
- ۹۹ توسعه بر خانواده
- ۱۰۰ مسیر آسان
- ۱۰۰ بخل و خساست نفس
- ۱۰۲ زی‌کی ابو دحداح
- ۱۰۴ درخت سمی بن جندب
- ۱۰۵ فاعدا لا ضرر
- ۱۰۶ را کریلا

۱۰۷ گفتار چهارم

- ۱۰۷ نور صلوات
- ۱۰۸ سرچشمه نیکی‌ها
- ۱۰۸ حقیقت شرح صدر
- ۱۰۹ نور هدایت و معنویت

- ۱۱۰ نور آسمان‌ها و زمین
- ۱۱۱ نور وجود
- ۱۱۲ ارتباط با نور وجود
- ۱۱۳ انس با دعا
- ۱۱۵ حسابرسی کریمانه
- ۱۱۶ چشم پوشی
- ۱۱۷ نعمت جهل
- ۱۱۷ پیوند دعا و شرح صدر
- ۱۱۹ همه چیز به دست اوست
- ۱۲۰ توجه به مفاهیم دعاها
- ۱۲۲ دعا و نورانیت دل
- ۱۲۳ قلبی گسترده‌تر از آسمان‌ها
- ۱۲۴ شیخ محمد اکرم حامد
- ۱۲۵ بازگرداندن سداب ختم
- ۱۲۷ جوشش رحمت الهی
- ۱۲۷ ما ز بالاایم و بالا می‌رویم!
- ۱۲۸ همه چیز برای انسان و انسان برای خدا
- ۱۲۹ زیباترین آفرینش
- ۱۳۰ همنشینی با خدا
- ۱۳۲ سرچشمه زلال معارف

۱۳۵ گفتار پنجم

- ۱۳۵ عاقبت به خیری
- ۱۳۶ کوچک شدن مشکلات
- ۱۳۶ انس با قرآن
- ۱۳۸ تأمل در آیات قرآن
- ۱۴۰ انوار الهی
- ۱۴۰ غرق در آیات الهی
- ۱۴۱ فهم اسرار و شرح صدر
- ۱۴۳ کلامی از جنس نور
- ۱۴۴ تهدیدها سست می شود!
- ۱۴۶ حاشیای آرامش بخش
- ۱۴۷ انتهای دشواری ها
- ۱۴۸ سمن و ساز
- ۱۴۹ رهایی از خصومت ها
- ۱۵۱ اعمال حيله و افزايش بلاها
- ۱۵۲ بهترین چاره
- ۱۵۳ مجالست با بزرگان
- ۱۵۴ نگاهی به مصیبت دیگران
- ۱۵۵ تواضع و محبوبیت
- ۱۵۵ پیکر توجه به خود

- ۱۵۷ بیرون آمدن از پوسته خودیت
- ۱۵۸ در پی بزرگان
- ۱۵۸ سفر از خود
- ۱۵۹ چکیده همه موعظه‌ها
- ۱۶۱ فهرست آیات
- ۱۶۴ فهرست روایات و دعاها
- ۱۷۰ فهرست منابع

پیش گفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

خداوند بزرگ را بی نهایت سپاس می گوئیم که نعمت های بی شمارش را به ما ارزانی فرمود و به والاترین انسان کامل، سرور همه انبیا و اولیای الهی، پیامبر عظیم الشان اسلام و آل پاکش که سرآمد آفرینش و راهبر و الگوی راه کمال و سعادت اند، درود بی پایان می فرستیم

در عالم هستی موجودی برتر از پیامبر گرامی اسلام نیست. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

مَا بَرَّاءَ اللَّهِ نَسَمَةً خَيْرًا مِنْ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله؛ خدای تعالی موجودی بهتر از محمد صلی الله علیه و آله نیافریده است.

پیامبر عظیم الشان اسلام الگوی کامل برای زندگی فردی و اجتماعی است. چراغ هدایتی است که جهان بشریت را روشنی بخشیده و با سیره و سخنان سنت های زیبا را پایه گذاری نموده، و

برنامه جامع سیر از خاک تا افلاک و از دنیا تا آخرت را ارائه فرموده است.

حق مر او را بر گزید از انس و جان رحمة للعالمینش خواند از آن
یک دهان خواهم به پهنای فلک تا بگویم مدح آن رشک ملک

از این روست که سیره و سخنان گهربار آن شخصیت بی بدیل
تجربه ویژه می طلبد.

یکی از مباحث مهمی که حضرت شرح صدر است. سیره‌ای
که خدای تعالی آن را با عظمت یاد می‌کند و آن را یکی از
منت‌های بزرگ خوش بختی می‌شمارد. آنجا که فرموده است:

أَلَمْ نُشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ الَّذِي
أَنْقَضَ ظَهْرَكَ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ! آیا ما سینه تو را گشاده
ساختیم، و بار سنگین تو را از تو برداشتیم؟! همان باری که
سخت بر پشت تو سنگینی می‌کرد و آوازه تو را بلند ساختیم.

از شرح صدر و گشادگی سینه اوست که بار سنگین رسالت بر
حضرتش قابل تحمل بود؛ بار سنگینی که پشت انسان را خم می‌کند.
و همین شرح صدر است که او را در برابر همه ناملاک و سربلند
و پیروز می‌گرداند و خداوند آوازه‌اش را بلند می‌سازد.

بهترین وسیله برای پیمودن راه حق و کمال، فراخی سینه و شرح
صدر است. هرچه سینه فراخ‌تر باشد، پرواز بلندتر است.

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند:

إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ أَوْعِيَةٌ فَخَيْرُهَا أَوْعَاهَا؛^۱ این دل‌ها
ظرف‌های علوم و حقایق و اسرارند و بهترین آن‌ها
نگاه‌دارنده‌ترین و بزرگ‌ترین آن‌هاست.

سعه و گستردگی قلب و روح حبیب خدا تا آنجاست که بر
ماسوای خداوند احاطه دارد و همه عالم ریزه‌خوار سفره نور و احسان
آن حمة للعالمین‌اند. هر چند قلم و بیان عاجز از درک روح بلند الهی
آن بررگوار است، اما:

آب دنیا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید
و اینک آنچه پیش روی شماست رشحه‌ای از این سیره مهم
و کلیدی روح عالم هستی است.

این مباحث حاصل چند جلسه گفت‌وگو در این موضوع بوده است
که با تلاش برخی از دوستان به واسطه برادر عزیزم جناب آقای اسدی در
این قالب به همه خوبان و تشنگان راه حقیقت تقدیم می‌گردد.
امید است مورد نظر حق تعالی و جناب پیامبر عظیم الشان
و آل مطهرش قرار گرفته و راه‌گشای همه پویندگان راه حق بوده و با
دعای خود حسن عاقبت برایمان طلب نمایند.

قم مقام

حبیب الله فرحزاد

آخر رجب ۱۴۳۵